

τητα των Σχολικών Συνεταιρισμών για τη συλλογή χαμομηλιού.

Κατά το 1957-58 αναφέρουν 98 Σχολικοί Συνεταιρισμοί ότι μάζεψαν χαμομήλι. Από αυτούς οι 26 το έστειλαν στη Συνεταιριστική Προμηθευτική Ένωση (ΣΠΕ) για να το διαθέσει για λογαριασμό τους. Πήραν συνολικά οι 21 Συνεταιρισμοί δραχμές 16.688 για 242 δκάδες. (Η τιμή κυμάνθηκε ανάλογα με την ποιότητα και την εποχή που πουλήθηκε από 65 ως 90 δρχ. την δκά). Το χαμομήλι 2 Σχολικών Συνεταιρισμών έμεινε άδιάθετο, είτε επειδή το έστειλαν πολύ άργά, όταν είχε περάσει η εποχή που υπάρχει η ζήτησή του στις αγορές, είτε γιατί η ποιότητά του δεν ήταν καθόλου καλή—δεν είχαν ακολουθήσει τις οδηγίες της σχετικής έγκυκλιου της Ύπηρεσίας Συνεταιριστικής Έκπαιδύσεως.

Για τους ίδιους λόγους διατέθηκε σε χαμηλή τιμή το χαμομήλι των 3 ύπολοιπων Σχολ. Συνεταιρισμών (31,25 δρχ. το κιλό, δηλ 40 δρχ. την δκά). Πήραν δηλαδή οι 3 αυτοί Σχολ. Συνεταιρισμοί για 26.860 κιλά (δηλ. για 21 δκάδες) 840 δραχμές.

Σημειώνουμε ακόμη ότι πολλοί Σχολικοί Συνεταιρισμοί (213) βοήθησαν σημαντικά τα μέλη τους, αλλά και την τακτική σχολική εργασία, με τη λειτουργία πρατηρίου.

Έπειτα από πείρα πέντε χρόνων, μπορούμε να πιστέψουμε ότι το σύστημα του Σχολικού Συνεταιρισμού βρήκε στον τόπο μας έδαφος πρόσφορο, που του επιτρέπει να ρίξει στερεές ρίζες και να δώσει εύχυντους καρπούς για τα άγροτικά μας προπάντων σχολεία και γενικότερα—σιγά σιγά—για την προκοπή του ελληνικού χωριού. Η πενταετία αποτελεί ένα σταθμό.

Αξίζει λοιπόν, ίσως, να σταθούμε για λίγο και να συλλογιστούμε ξανά τη βαθύτερη έννοια του Σχολικού Συνεταιρισμού, τις δυσκολίες που πρέπει να ξεπερνά και ακόμη τις ένδεχόμενες παρεκκλίσεις από τη γνήσια ούσα του, που θα πρέπει να αποφεύγονται.

Βασικό και ιδιαίτερο γνώρισμα των Σχολικών Συνεταιρισμών είναι η οικονομική τους δραστηριότητα. Αυτό δε σημαίνει ότι η συνεταιριστική εργασία είναι κερδοσκοπική. Η οικονομική δράση δεν αποτελεί σκοπό, αλλά μέσο για να φτάνουν τα παιδιά στους σκοπούς τους.

Οι σκοποί των Σχολικών Συνεταιρισμών είναι, βέβαια, η αυτοβοήθεια των μελών και η κοινωνική τους δράση, είναι όμως συγχρόνως και η άσκησή τους στο να οργανώνουν με περίσκεψη τις εργασίες τους, να αποκτούν συναίσθηση της ευθύνης τους, να συνηθίζουν στην τάξη, την ύπομονη και την επιμονή που απαιτεί η ολοκλήρωση έ-

νός σχεδιασμένου έργου, καθώς επίσης και να συνεργάζονται με άμοιβαία κατανόηση και πνεύμα αλληλεγγύης. Η οικονομική ζωή αποτελεί κίνητρο για δράση, μέσο για να πάρη η δράση χρώσιμο και χειροπιαστό περιεχόμενο, και συγχρόνως για να ασκούνται τα παιδιά στη σοβαρή οργάνωση και τη σωστή διαχείριση της εργασίας.

Για το λόγο αυτό πρέπει να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στην οικονομική διαχείριση των Σχολικών Συνεταιρισμών, ώστε να εξασφαλιστεί η Ισορροπία ανάμεσα στις οικονομικές και τις παιδαγωγικές επιδιώξεις και απαιτήσεις.

Δεν παραγνωρίζουμε ότι μερικοί Συνεταιρισμοί παρουσιάζουν οργάνωση και εργασία συνεταιριστική, χωρίς καμιά ή με υποτυπώδη οικονομική δραστηριότητα. Η λειτουργία τους όμως θα άρτιωθῆ, αναμφοβήτητα, και θα πάρη βαθύτερο και στερεότερο περιεχόμενο, αν στηριχθῆ σε αυτόδυναμη οικονομική βάση.

Για να είναι όμως στερεή η οικονομική βάση, πρέπει οι Συνεταιρισμοί ν' ακολουθούν όρισμένους κανόνες:

1) Τα έσοδα πρέπει να προέρχονται κυρίως από τις παραγωγικές ή άλλες εργασίες των μελών και όχι να στηρίζονται στις εισφορές τους ή τις ένισχύσεις φίλων. Οι οικονομικές ένισχύσεις που δίνονται πρέπει μόνον να αποτελούν ένα πρώτο κεφάλαιο, για να κινήση ο Συνεταιρισμός μια παραγωγική εργασία.

Οι εργασίες που θα αναλάβη ο Συνεταιρισμός πρέπει στην αρχή να είναι λίγες, να άποφασίζονται από πρωτοβουλία των παιδιών, να είναι, φυσικά, ανάλογες με τις ικανότητές τους, να απαιτούν συλλογική προσπάθεια. (Όπου τα παιδιά ενεργούν σαν ανεξάρτητα άτομα, δεν μπορεί να γίνεται λόγος για συνεταιριστική οργάνωση).

Πρέπει, έξ άλλου, να ελέγχεται αν υπάρχουν οι προϋποθέσεις, και οι δυνατότητες που θα επιτρέψουν να πραγματοποιηθῆ με επιτυχία μια άποφαση.

Το άμελέτητο και βιαστικό ξεκίνημα συχνά έχει για άποτέλεσμα την άποτυχία, και αυτή πάλι την άπαγογήτευση των παιδιών, κάποτε και του δασκάλου.

Όπως κάθε σοβαρή οικονομική οργάνωση, έτσι και ο Σχολικός Συνεταιρισμός πρέπει να φροντίζει να αφήνη στο τέλος του χρόνου άποθεματικό κεφάλαιο, που θα στηριξη το ξεκίνημα τόν ακόλουθο χρόνο. Είναι πολύ επικίνδυνο για την οικονομική ζωή του Συνεταιρισμού να κλείνη τὰ βιβλία του χωρίς ύπόλοιπο.

Με μεγάλη περίσκεψη επίσης πρέπει να κατανέμονται τα έσοδα του Σχολικού Συνεταιρισμού. Μέσα στους παιδαγωγικούς σκο-